

ارزیابی و رتبه‌بندی موانع و تنگناهای توسعه گمرک الکترونیک (مطالعه موردی: گمرکات استان آذربایجان غربی)

امیر فضلی*

*کارشناس ارشد مدیریت اجرایی، گروه مدیریت، واحد خوی، دانشگاه آزاد اسلامی، خوی، ایران.

چکیده

هدف اصلی این پژوهش ارزیابی و رتبه‌بندی موانع و تنگناهای گمرک الکترونیک (مطالعه موردی: گمرکات استان آذربایجان غربی) می‌باشد. روش پژوهش کلی مورد استفاده در این پژوهش، روش توصیفی-همبستگی بوده و از پرسشنامه‌ای که روایی و پایایی آن مورد تایید بوده جهت جمع‌آوری داده‌ها استفاده گردیده است. همچنین روش مورد استفاده برای گردآوری اطلاعات کتابخانه‌ای و میدانی است. برای آزمون فرضیه‌ها نیز از نرم‌افزارهای آماری Lisrel و SPSS برای تحلیل داده‌ها استفاده شده است. آزمون کلموگروف اسمیرنوف پژوهش نرمال بودن داده‌ها را تایید و تکنیک تحلیل عاملی و آزمون‌های آماری لازم وجود تاثیر بین تمام فرضیه‌ها را تایید کرد. به بیان دیگر نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که عدم وجود زیرساخت‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری و اینترنت، عدم آشنایی و آموزش کارکنان و ارباب رجوع به استفاده از گمرک الکترونیک، عدم آماده‌سازی زیرساخت‌های ارتباطی و عدم همکاری سازمان‌های مجوزدهنده با گمرک الکترونیک، عدم عضویت ایران در سازمان‌های جهانی تجارت و عدم اجرای مدیریت ریسک با گمرک الکترونیک مانع توسعه گمرک الکترونیک می‌شود. کلمات کلیدی: گمرک، گمرک الکترونیک، موانع توسعه.

۱. مقدمه

کشورها موجب شده است تا این کشورها، ابزارها و عوامل موثر در آن را شناسایی و در جهت توسعه صادرات تلاش نمایند. خدمات گمرکی از عوامل موثر در توسعه صادرات کالا و خدمات می‌باشند. در واقع تجارت بین‌المللی در جهان بدون استفاده از خدمات گمرکی معنا و مفهومی ندارد. گمرک به عنوان یکی از اجزای مهم و لاینفک تجارت خارجی هر کشور، محل تماس، ارتباط و ارائه اطلاعات از جانب سیر عاملین تجارت و مجری قوانین و مقررات و دستورالعمل‌های صادره در زمینه امور صادرات و واردات می‌باشد. اهمیت نقش گمرک به حدی است که میزان سرعت و کارایی آن بعضی اوقات به‌عنوان معیاری برای ارزیابی فعالیت‌های تجارت‌های خارجی

بخشی از تجارت بین‌المللی را صادرات کشورها تشکیل می‌دهد. در واقع یکی از راه‌های افزایش حصول ارزش خارجی و در نتیجه توسعه اقتصادی، صادرات کالا و خدمات می‌باشد. بدون تردید، توسعه و گسترش صادرات در جهان امروز و در شرایطی که هر کشور تلاش می‌کند سهم بیشتری از بازار جهانی را نصیب خود سازد، کار سهل و آسانی نیست و کشورها بیش از گذشته دریافته‌اند که داشتن سهمی از بازار یک کشور، فقط محدود به منافع مادی و اقتصادی برای آن کشور نیست، بلکه به تعبیر؛ حضور فرهنگی و سیاسی نیز می‌باشد. حساسیت و اهمیت صادرات کالا و خدمات برای

هر کشور و یا حتی اقتصاد کلان آن کشور در نظر گرفته می‌شود. در واقع مهم‌ترین نقش گمرک ارتقاء کارایی فرآیند صادرات و واردات و تامین و تحلیل و آمار و اطلاعات مربوط به تجارت خارجی کشورها می‌باشد. به همین دلیل است که امروزه معتقدند؛ اتوماسیون گمرک، جزء حیاتی هرگونه برنامه تسهیل تجارت می‌باشد (نباتی شغل و ایمانی، ۱۳۹۳). با توجه به حجم بالای تجارت و سرعت فزاینده معاملات تجاری، گمرک نیز ناگزیر است متحول گردد، زیرا که مراجعه‌کنندگان به گمرک به همان سرعتی که کالای خود را می‌خرند و حمل می‌کنند، توقع دارند با همان سرعت هم عملیات ترخیص کالا در سیستم گمرکی پیش برود. به علاوه با توجه به ظهور تجارت الکترونیکی، امروزه انتظار جامعه تجاری این است که رویه‌های گمرکی، شفاف و قابل پیش‌بینی شود و ترخیص کالاها سریع صورت گیرد. از طرفی دولت انتظار جمع‌آوری درآمدها و اعمال موثر مقررات و قوانین صادرات و واردات را دارد. به منظور تامین این انتظارات، بسیاری از ادارات گمرکی مبادرت به بازننگری و تجارت الکترونیکی برای پشتیبانی عملیاتشان استفاده می‌کنند. در واقع امروزه رویه‌های گمرکی بدون به کارگیری فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات برای تجارت جهانی مانع بزرگی محسوب می‌شود (نباتی شغل و ایمانی، ۱۳۹۳).

۲. مبانی نظری پژوهش

به گزارش خبرگزاری اقتصادی ایران، به طور طبیعی و با رشد حجم کارهای جاری و عملیات اجرایی در صنایع و مشاغل مختلف و کمبود وقت، استفاده از آی تی و آی سی تی امری اجتناب‌ناپذیر است. به طوری که بدون بهره‌گیری از این فناوری، انجام امور مختلف با اختلال جدی مواجه خواهد شد. به همین منظور، در بیشتر کشورهای دنیا و به دنبال آن در کشور ما، زمینه‌سازی برای استقرار سیستم‌های الکترونیک در

حال انجام است. یکی از بخش‌های اصلی دولت الکترونیک، تجارت الکترونیک یا همان e-commerce است که به طور طبیعی سازمان گمرک، یکی از اصلی‌ترین نقش‌ها را در این زمینه عهده‌دار است. بر همین اساس و منطبق با تحولات جهانی، در گمرک ایران هم فعالیت‌هایی برای مکانیزه کردن امور در دست اقدام است؛ فعالیت‌هایی که از اوایل دهه ۷۰ با استقرار سیستم آسیکودا آغاز شد؛ این واژه مخفف Automation for system customs Data است؛ یعنی مکانیزه کردن همه داده‌ها و عملیات گمرکی. این سیستم از سال ۷۶ و در گمرک مهرآباد نصب شد و به تدریج در سه فاز گسترش پیدا کرد. هم‌اکنون حدود ۷۱ گمرک از مجموع ۱۶۰ گمرکات، دفاتر و بازارچه‌های مرزی به این سیستم مجهز شده که البته این ۷۱ گمرک حدود ۹۸ درصد حجم معاملات گمرکی را انجام می‌دهند. با گسترش سیستم آسیکودا، به تدریج سیستم‌های مکانیزه اداری و مالی، قضایی، مانیفست، کدینگ و ارزش‌گذاری مکانیزه هم اضافه شدند. سطح پیشرفته این سیستم در دنیا همان گمرک مجازی یا virtul cutoms است، اینکه نیاز جدی به فضای فیزیکی وجود نداشته باشد و یک بازرگان در منزل خود با استفاده از فناوری اطلاعات کالای خود را ثبت و اظهار کند و مدیران هم از همان راه بر عملیات گمرکی نظارت کنند. این یک آرمان است و تا تحقق آن فاصله است، اما گمرک الکترونیک اکنون در کشورهای بسیاری استقرار یافته و در حال انجام کار است.

در این میان، باید به یک نکته توجه کرد. معمولاً در کشورهای پیشرفته به بخش‌های گوناگون به صورت جداگانه نگاه نمی‌شود؛ برای مثال، گمرک جزئی از یک پازل است که در آن همه بخش‌های اقتصادی و تجاری وظایف خود را تعریف شده می‌بینند و در عین حال به صورت یک مجموعه هماهنگ رفتار می‌کنند تا فعالیت‌های تجاری تسهیل شود. در بسیاری از کشورها، اظهارنامه صادرات برای کشور مقصد

کسب و کار الکترونیکی به ادارات گمرک امکان می‌دهد که به طریق بهتری نیازهای ذینفعان مشارکت‌کننده در تجارت و حمل و نقل بین‌المللی را تامین کنند. مزایای کسب‌وکار الکترونیکی ادارات گمرک برای مشتریان عبارت از بهبود سطح خدمات و دسترسی به اطلاعات و همچنین امکان تامین نیازهای تجار مورد اعتماد است. مزایای کسب و کار الکترونیکی ادارات گمرک برای اقتصاد ملی مشتمل بر افزایش رقابت تجاری از طریق ترخیص سریع‌تر کالاها، افزایش درآمد و امنیت و محافظت مرزها می‌باشد. مزایای کسب و کار الکترونیکی ادارات گمرک برای خود ادارات گمرکی شامل عملیات ساده و موثر گمرکات، یکپارچگی بهتر و اثربخشی مستمر خدمات از طریق اتوماسیون فرآیندهای روزمره و فراهم ساختن امکان اعمال متمرکزتر قوانین و بررسی رعایت مقررات است.

علی‌پور و همکاران (۱۳۹۳) در پژوهش خود با عنوان "راهکارهای عملی تحقق گمرک الکترونیک برای افزایش کارایی و سلامت اداری با استفاده از تکنولوژی RFID" به بررسی فوائد استفاده از تکنولوژی شناسایی از راه دور کالا و اشیاء با استفاده از امواج رادیویی (RFID) در گمرک الکترونیک پرداختند و به این نتیجه رسیدند که با ارائه راهکارهایی عملی نظیر استفاده از اوراق RF، پلمپ هوشمند و بکارگیری تگ‌های RF در محفظه‌های بار، مخازن اظهارنامه و غیره، سعی در تطبیق این تکنولوژی، با عملیات گمرکی و فعالیت افراد، ادارات، شرکت‌های مرتبط و فعال در امر صادرات و واردات و ترانزیت کالا و ... خواهد شد، که این امر، منجر به افزایش کارایی سیستم گمرکی و همچنین امنیت تبادلات و تراکنش‌های گمرکی و تحقق گمرک الکترونیک به‌عنوان بخشی از پیکره دولت الکترونیک می‌شود و از سوی دیگر با اعمال کنترل‌های نامحسوس گامی موثر در ارتقاء سلامت اداری کل سیستم اقتصادی کشور خواهیم داشت.

اظهارنامه واردات هم به شمار می‌رود و بالعکس، اما در قانون تجارت کنونی ما، در سیستم آسیکودای ++ (پلاس پلاس) تنها تا دریافت شماره عطف کالا، اجازه فعالیت الکترونیک داده شده و پس از آن معذوریت قانونی هست. برای مثال، گمرک با بستن قراردادی با بانک ملی ایران، از سیستم یکپارچه سیبای این بانک برای پرداخت حقوق و عوارض گمرکی استفاده می‌کند و پرداخت الکترونیکی مشتریان تا اندازه بسیاری آسان شده است.

مسائل و مشکلات عمده رویه‌های گمرکی در رابطه با فرآیند صادرات عبارتند از:

- ۱- نیاز بیش از حد به مستندسازی.
 - ۲- اتوماسیون اندک و استفاده کم از فناوری‌های اطلاعات.
 - ۳- فقدان شفافیت در نیازمندی‌ها و الزامات صادرات و واردات.
 - ۴- رویه‌های ناقص و ناکافی به ویژه در کنترل مبتنی بر بازرسی و عدم کارایی تکنیک‌های ارزیابی ریسک.
- بکارگیری IT در گمرک مزایای زیادی به همراه دارد. رویه‌های گمرک بدون بکارگیری IT برای تجارت جهانی مانع بزرگی محسوب می‌شود. با استفاده از فناوری اطلاعات می‌توان تمامی عملیات، محاسبات و نظارت‌های گمرکی را با دقت و سهولت انجام داد و دیگر مشکلی تحت عنوان عدم دقت و یا تعویق انجام مراحل وجود نخواهد داشت. عمده‌ترین مزایای بکارگیری فناوری اطلاعات در گمرک عبارتند از نظارت‌های گمرکی با کارایی بیشتر، ترخیص کالاها با کارایی بیشتر، کاربرد یکسان قوانین گمرکی، جمع‌آوری بهتر عایدات گمرکی، تحلیل بهتر اطلاعات، تهیه با کیفیت‌تر آمار تجارت خارجی و افزایش کیفیت اطلاعات. مهم‌ترین مزیت گمرک الکترونیکی برای بازرگانان، کاهش زمان تلف شده برای صدور گواهی‌نامه و مجوزها و ترخیص کالا می‌باشد (کمالی، ۱۳۹۰).

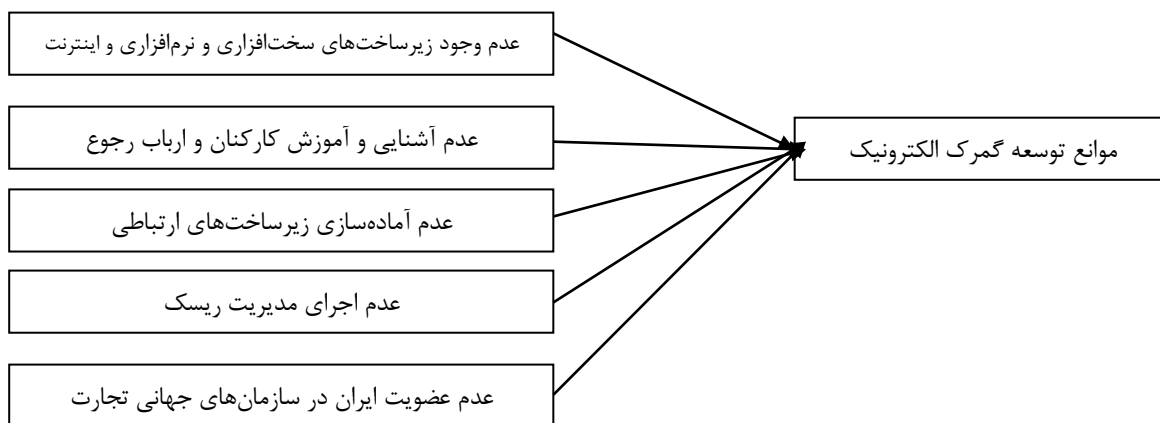
گردآوری شد. ۱۷۸ پرسشنامه توزیع و ۹۴ پرسشنامه جمع‌آوری شد. درصد تقریبی پاسخ‌دهندگان ۲۳٪ (۴۶٪ بدون در نظر گرفتن تنها ۱۷۸ دولت عضو) بوده است. دو فرضیه اصلی تدوین شد که با انجام تجزیه و تحلیل نهایی هر دو فرضیه پذیرفته شدند.

۳. مدل مفهومی پژوهش و فرضیات

- ۱- عدم وجود زیر ساخت‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری و اینترنت مانع توسعه گمرک الکترونیک می‌شود.
- ۲- عدم آشنایی و آموزش کارکنان و ارباب رجوع به استفاده از گمرک الکترونیک مانع توسعه گمرک الکترونیک می‌شود.
- ۳- عدم آماده‌سازی زیرساخت‌های ارتباطی و عدم همکاری سازمان‌های مجوز دهنده مرتبط با گمرک مانع توسعه گمرک الکترونیک می‌شود.
- ۴- عدم اجرای مدیریت ریسک مانع توسعه گمرک الکترونیک می‌شود.
- ۵- عدم عضویت ایران در سازمان‌های جهانی تجارت مانع توسعه گمرک الکترونیک می‌شود.

گرنکوئیست و همکاران (۲۰۱۲) در پژوهشی با عنوان "مطالعه گمرک الکترونیک شواهدی از ظرفیتها و مزایای آن در بخش خصوصی سوییس" بیان نمودند که با توسعه گمرک الکترونیک امکان تسهیل صادرات و واردات فراهم شده و تبادل اطلاعات گمرکی به آسانی میسر می‌گردد. آنها همچنین بیان کردند با تبدیل گمرک سنتی به الکترونیکی ردیابی و ذخیره‌سازی اطلاعات به آسانی صورت خواهد گرفت.

یورسیولی و همکاران (۲۰۱۳)، با عنوان محرک‌ها و موانع موثر بر استفاده از گمرک الکترونیک، یک بررسی جهانی از گمرک با استفاده از تکنیک تحلیل چندمتغیره تحقیقی ارائه کردند. هدف از این پژوهش شناخت عوامل فعال یا عواملی است که مانع بهره‌برداری از سیستم عامل‌های الکترونیکی است؛ آن هم با بررسی نظام‌مند (SLR) (SLR). یک چارچوب نظری است که برای شناسایی محرک‌ها و موانع برای استفاده از دولت الکترونیک توسعه یافته است. سیستم عامل گمرک الکترونیک، ابزار تحقیق توسعه داده شد و داده‌ها از طریق پرسشنامه‌ای که در جلسه سازمان جهانی گمرک (WCO) شورای سالانه، که توسط حدود ۴۰۰ دولت عضو دارند

شکل (۱): مدل مفهومی پژوهش

۰۴ روش پژوهش

این تحقیق از نظر هدف، کاربردی و از نظر ماهیت چون در این تحقیق با دریافت نظرات کارکنان گمرکات استان آذربایجان غربی، ارزیابی و رتبه‌بندی موانع و تنگناهای توسعه گمرک الکترونیک مورد بررسی قرار گرفته است، لذا این تحقیق توصیفی-پیمایشی است. در نهایت می‌توان بیان کرد که این تحقیق از نوع همبستگی، از نظر هدف کاربردی است. جامعه آماری این پژوهش گمرکات استان آذربایجان غربی می‌باشد که تعداد حجم جامعه آماری، ۷۰۳ نفر می‌باشد که با استفاده از فرمول کوکران حجم نمونه تعداد افراد نمونه، ۲۴۸ نفر می‌باشد. برای ارزیابی و رتبه‌بندی موانع و تنگناهای موجود از پرسشنامه محقق‌ساخته به تعداد ۲۰ سوال استفاده شده است که سؤالات براساس متغیرهای شناسایی شده تهیه و تنظیم گردیده است. در تحقیق حاضر پرسشنامه

به صورت منظم و بسته و براساس طیف پنج گزینه‌ای لیکرت از ۱ تا ۵ تنظیم شده است. در مقیاس لیکرت براساس مطالعه متون مشابه، مصاحبه و مباحثه‌های تفصیلی با اساتید راهنما و مشاور و نیز براساس نظر متخصصان و مدیران رده‌بالای سازمان مورد مطالعه، آیتم‌های مورد نظر جهت سنجش هر بعد شناسایی، تحلیل و غربال می‌گردد تا در نهایت یک مقیاس چندبعدی که روایی آن از نظر متخصصان علمی و عملی مورد تأیید بوده است، توسعه داده شود. در این پژوهش برای ارزیابی و رتبه‌بندی موانع و تنگناهای توسعه گمرک الکترونیک از روش تحلیل عاملی تاییدی استفاده خواهیم کرد. همچنین از نرم‌افزارهای آماری *lisrel* برای تحلیل داده‌ها استفاده خواهد شد.

جدول (۱): بار عاملی و مقادیر t مربوط به متغیرهای تحقیق به همراه مقدار CR سوالات و آلفای کروناخ هریک از متغیرها

منعیر	سوالات	CR	آلفای کروناخ	مقادیر استاندارد	T-Values
عدم وجود زیرساخت‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری	عدم انتخاب سخت‌افزار و نرم‌افزار مناسب برای هدایت و کنترل کار به عنوان مانعی برای پیاده‌سازی گمرک الکترونیک است.			۰/۷۷	۱۶/۵۰
نرم‌افزاری	عدم قابلیت سازگاری اجزای مختلف سخت‌افزارها با هم به عنوان مانعی برای پیاده‌سازی گمرک الکترونیک است.			۰/۷۶	۱۶/۳۳
	عدم کارایی بالا برای نرم‌افزارهای پیش‌بینی شده به عنوان مانعی برای پیاده‌سازی گمرک الکترونیک است.	۰/۸۵	۰/۸۴۹	۰/۷۷	۱۶/۵۸
	عدم استقرار، نگهداری و پشتیبانی نرم‌افزارهای مورد استفاده در گمرک، مانعی برای پیاده‌سازی گمرک الکترونیک است.			۰/۷۲	۱۴/۹۸
عدم آشنایی و آموزش کارکنان و ارباب رجوع	عدم دستیابی به بهره‌وری موردنظر در اثر عدم آشنایی کامل کارکنان، مانعی برای پیاده‌سازی گمرک الکترونیک است.			۰/۷۴	۱۵/۸۱
	عدم ارتقای دانش و مهارت مورد نیاز شغلی و سازمانی، مانعی برای پیاده‌سازی گمرک الکترونیک است.	۰/۷۹	۰/۸۴۳	۰/۷۳	۱۵/۵۶
	عدم انجام به موقع و دقیق وظایف محوله کارکنان غیرحرفه‌ای و متخصص، مانعی برای پیاده‌سازی گمرک الکترونیک است.			۰/۷۸	۱۶/۹۹
	عدم حس مسئولیت‌پذیری و مشارکت کارکنان در امور سازمان، مانعی برای پیاده‌سازی گمرک الکترونیک است.			۰,۴۹	۹/۵۶
عدم آماده‌سازی زیرساخت‌های ارتباطی و سازمان-های مجوزدهنده	عدم انتخاب سیستم‌های ارتباطی مناسب مانند backup گرفتن، بازیابی اطلاعات در گمرک الکترونیک به عنوان مانعی برای سرعت دسترسی به اطلاعات مانند می‌شود.			۰/۸۱	۱۸/۱۱
	عدم سرعت زیاد پهنای باند در گمرکات استان آذربایجان غربی به عنوان مانعی برای سرعت دسترسی به اطلاعات است.			۰/۸۱	۱۸/۰۳
	عدم دسترسی به سایت‌های ابری با اطمینان در گمرکات استان آذربایجان غربی به عنوان مانعی برای سرعت دسترسی به اطلاعات است.	۰/۸۱	۰/۸۶۵	۰/۸۰	۱۷/۹۸
	عدم تحویل کالا در زمان و موعد موردنظر بر حسب ضعف زیرساخت‌های ارتباطی، به عنوان مانعی برای سرعت دسترسی به اطلاعات است.			۰/۸۱	۱۸/۲۶
عدم اجرای مدیریت ریسک	عدم مدیریت ریسک هوشمند در فرآیندهای گمرکی به عنوان مانعی برای مدیریت ریسک است.			۰/۷۷	۱۶/۶۰
	عدم طراحی سامانه جامع امور گمرکی به عنوان مانعی برای مدیریت ریسک است.	۰/۸۶	۰/۸۱۰	۰/۷۹	۱۷/۰۶
	عدم وجود چابکی سازمانی به عنوان مانعی برای مدیریت ریسک است.			۰/۲۹	۵/۵۱

۴/۳۴	۰/۲۳			ناهماهنگی و طولانی شدن زمان صدور مجوزهای سازمان‌ها به عنوان مانعی برای مدیریت ریسک است.
۱۳/۰۲	۰/۶۸			عدم عضویت ایران در سازمان - عدم عضویت ایران در سازمان‌های جهانی تجارت به عنوان مانعی برای توانایی گسترش، مطابقت با استانداردهای باز تجاری می‌شود.
۱۳/۶۳	۰/۷۱			عدم استانداردهای WCO برای امنیت و تسهیل تجارت جهانی به عنوان مانعی برای توانایی گسترش، مطابقت با استانداردهای باز تجاری می‌شود.
۱۳/۴۱	۰/۷۰	۰/۸۱۹	۰/۸	عدم وجود رقابت‌های داخلی و بین‌المللی برای شرکت‌های داخلی به عنوان مانعی برای توانایی گسترش، مطابقت با استانداردهای باز تجاری می‌شود.
۱۳/۲۵	۰/۶۹			عدم حضور ارزان ایران در بازارهای بین‌المللی برای شرکت‌های داخلی به عنوان مانعی برای توانایی گسترش، مطابقت با استانداردهای باز تجاری می‌شود.

همچنین طبق جدول شماره ۲، شاخص‌های برازندگی مدل‌های اندازه‌گیری متغیرهای تحقیق مقادیر قابل قبولی داشتند^۱. بنابراین، می‌توان تطابق‌پذیری سوالات با سازه‌های خود را قابل اتکا دانست. یعنی آنچه محقق توسط سوالات پرسشنامه قصد سنجش آنها را داشته است توسط این ابزار محقق شده است. لذا روابط بین سازه‌ها یا متغیرهای پنهان قابل استناد است.

^۱ $\chi^2/df < 3$, RMSEA < 0.08, GFI & NFI & VFI > 0.90, RMR < 0.05

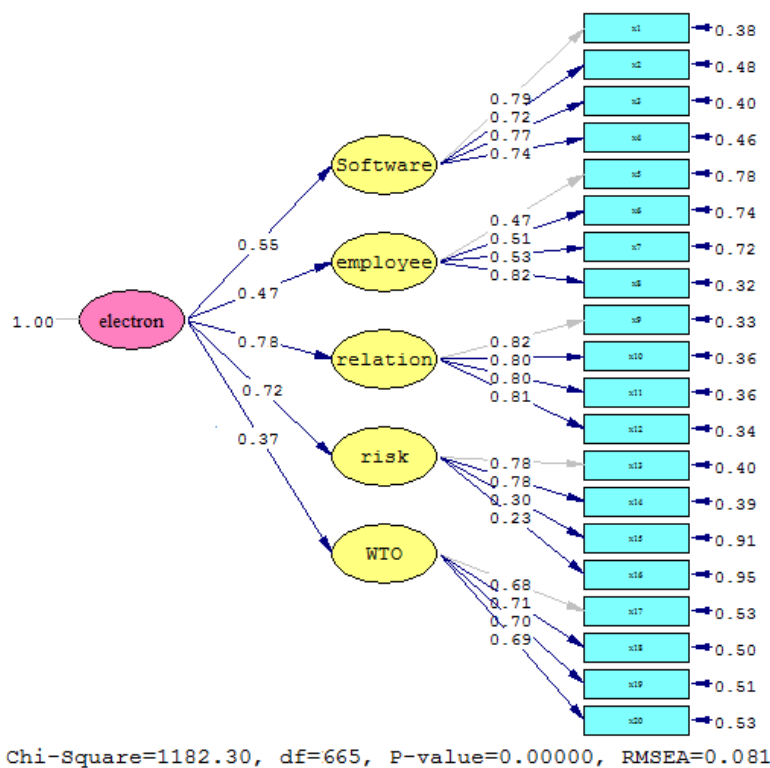
جدول (۲): شاخص‌های برازندگی مدل‌های اندازه‌گیری متغیرهای پژوهش

متغیرهای تحقیق	χ^2/df	RMSEA	GFI	NFI	CFI	RMR
موانع پیاده‌سازی گمرک الکترونیک	۲/۱۰۶	۰/۰۸۲	۰/۹۷	۰/۹۳	۰/۹۵	۰/۰۷۷۱

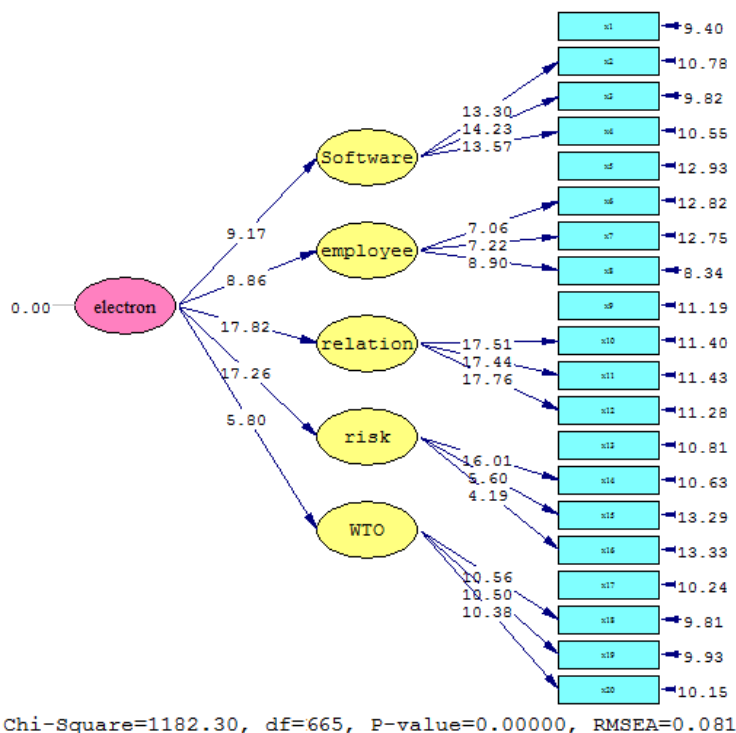
۵. تجزیه و تحلیل داده‌ها

مربوط به هریک از متغیرها دارد، نیز پذیرفته شد. همچنین با استفاده از آزمون بارتلت و شاخص KMO کفایت نمونه انتخابی برای تحلیل، مناسب ارزیابی شد (معادل ۰/۹۳۳).

وضعیت نرمال بودن توزیع داده‌ها از طریق آزمون کولموگروف اسمیرنوف مورد بررسی قرار گرفت و سطوح معنی‌داری برای همه متغیرها بیشتر از ۰/۰۵ به دست آمد. لذا، فرض صفر این آزمون که دلالت بر نرمال بودن توزیع داده‌های

مدل ۲: مدل ساختاری بررسی موانع پیاده‌سازی گمرک الکترونیک در حالت استاندارد

مدل ۲: مدل ساختاری بررسی موانع پیاده‌سازی گمرک الکترونیک در حالت معنی‌داری

جدول (۳): ضرایب مسیر اثرات کل سازه‌ها و معنی‌داری پارامترهای برآورد شده برای آزمون فرضیه‌های تحقیق

نتیجه آزمون	t-value	ضریب مسیر	فرضیه‌های مورد مطالعه
تأیید	۹/۱۷	۰/۵۵	۱- عدم وجود زیر ساخت‌های سخت افزاری و نرم افزاری و اینترنت مانع توسعه گمرک الکترونیک می‌شود.
تأیید	۸/۸۶	۰/۴۷	۲- عدم آشنایی و آموزش کارکنان و ارباب رجوع به استفاده از گمرک الکترونیک مانع توسعه گمرک الکترونیک می‌شود.
تأیید	۱۷/۸۲	۰/۷۸	۳- عدم آماده سازی زیرساخت‌های ارتباطی و عدم همکاری سازمان‌های مجوز دهنده مرتبط با گمرک مانع توسعه گمرک الکترونیک می‌شود.
تأیید	۱۷/۲۶	۰/۷۲	۴- عدم اجرای مدیریت ریسک مانع توسعه گمرک الکترونیک می‌شود.
تأیید	۵/۸۰	۰/۳۷	۵- عدم عضویت ایران در سازمان‌های جهانی تجارت مانع توسعه گمرک الکترونیک می‌شود.

جدول (۴): شاخص‌های برازندگی مدل ساختاری

شاخص	حد مطلوب	مقدار گزارش شده
میانگین مجذور پس‌ماندها RMR	نزدیک به صفر	۰/۰۸۲۳
میانگین مجذور پس‌ماندها استاندارد شده SRMR	نزدیک به صفر	۰/۱۳۳
شاخص برازندگی GFI	۰/۹ و بالاتر	۰/۹۵۲
شاخص نرم‌شده برازندگی (NFI)	۰/۹ و بالاتر	۰/۹۰۵
شاخص نرم‌نشده برازندگی (NNFI)	۰/۹ و بالاتر	۰/۹۰۸
شاخص برازندگی فزاینده (IFI)	۰/۹ و بالاتر	۰/۹۱۱
شاخص برازندگی تطبیقی (CFI)	۰/۹ و بالاتر	۰/۹۱۱
ریشه دوم برآورد واریانس خطای تقریب، RMSEA	کمتر از ۰/۱	۰/۰۸۱

درصد در رد فرض صفر برای مقادیر بالای ۱/۹۶ در هر پارامتر (مدل)، بالای ۱/۹۶ محاسبه شده است که برابر ۸/۸۶ می‌باشد. لذا می‌توان بیان نمود که فرض صفر با «۹۵ درصد اطمینان» رد می‌شود و با توجه به معنی‌داری و مثبت بودن این ضریب می‌توان بیان نمود که عدم آشنایی و آموزش کارکنان و ارباب رجوع به استفاده از گمرک الکترونیک به عنوان مانع موثر در توسعه گمرک الکترونیک استان آذربایجان غربی می‌باشد. نتایج این تحقیق با نتایج تحقیقات علی‌پور و همکاران (۱۳۹۳)، راس و همکاران (۲۰۰۹) و کمالی (۱۳۹۰) همسو است.

فرضیه سوم: آیا عدم آماده‌سازی زیرساخت‌های ارتباطی و عدم همکاری سازمان‌های مجوزدهنده با گمرک الکترونیک مانع توسعه گمرک الکترونیک می‌شود.

ضریب مسیر اثر عدم آماده‌سازی زیرساخت‌های ارتباطی و عدم همکاری سازمان‌های مجوزدهنده با گمرک الکترونیک معادل ۰/۷۸ تخمین‌زده شده است. مقدار t برای این پارامتر (طبق قاعده خطای پنج درصد در رد فرض صفر برای مقادیر بالای ۱/۹۶ در هر پارامتر مدل)، بالای ۱/۹۶ محاسبه شده است که برابر ۱۷/۸۲ می‌باشد. لذا می‌توان بیان نمود که فرض صفر با «۹۵ درصد اطمینان» رد می‌شود و با توجه به معنی‌داری و مثبت بودن این ضریب می‌توان بیان نمود که عدم آماده‌سازی

فرضیه اول: عدم وجود زیرساخت‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری و اینترنت مانع توسعه گمرک الکترونیک می‌شود.

ضریب مسیر اثر عدم وجود زیرساخت‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری و اینترنت معادل ۰/۵۵ تخمین‌زده شده است. مقدار t برای این پارامتر (طبق قاعده خطای پنج درصد در رد فرض صفر برای مقادیر بالای ۱/۹۶ در هر پارامتر مدل)، بالای ۱/۹۶ محاسبه شده است که برابر ۹/۱۷ می‌باشد. لذا می‌توان بیان نمود که فرض صفر با «۹۵ درصد اطمینان» رد می‌شود و با توجه به معنی‌داری و مثبت بودن این ضریب می‌توان بیان نمود که عدم وجود زیرساخت‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری و اینترنت به عنوان مانع موثر در توسعه گمرک الکترونیک استان آذربایجان غربی می‌باشد. نتایج این تحقیق با نتایج تحقیقات الهی و حسن‌زاده (۱۳۸۵)، زارع (۱۳۹۰) همسو است.

فرضیه دوم: عدم آشنایی و آموزش کارکنان و ارباب رجوع به استفاده از گمرک الکترونیک مانع توسعه گمرک الکترونیک می‌شود.

ضریب مسیر اثر عدم آشنایی و آموزش کارکنان و ارباب رجوع به استفاده از گمرک الکترونیک معادل ۰/۴۷ تخمین‌زده شده است. مقدار t برای این پارامتر (طبق قاعده خطای پنج

می‌باشد. نتایج این تحقیق با نتایج تحقیقات علی‌پور و همکاران (۱۳۹۳)، راس و همکاران (۲۰۰۹) همسو است.

۶. بحث و نتیجه‌گیری

استفاده از فناوری اطلاعات و سیستم الکترونیک یکی از موثرترین روش‌های تجارت و فعالیت در سازمان‌های دولتی و خصوصی مانند گمرگ می‌باشد، یکی از موارد مهمی که در پیاده‌سازی سیستم الکترونیک کاربرد فراوانی دارد؛ انتخاب نرم-افزار مناسب می‌باشد. تعداد کمی از سازمان‌ها به خصوص سازمان‌های کوچک و متوسط منابع مالی یا مهارت فنی مورد نیاز برای طراحی سیستم‌های تجاری و پیچیده امروزی را دارند. این بدان معناست که بیشتر برنامه‌های کاربردی تجارت الکترونیکی با استفاده از سخت‌افزار تجارت الکترونیک نرم-افزار، سرویس‌های میزبانی و مهارت تولید ارائه شده توسط تولیدکنندگان خارج از سازمان ایجاد می‌شوند. سیستم الکترونیک جنبه اصلی تولید برنامه کاربردی تجارت الکترونیک مربوط به انتخاب و مدیریت این تولیدکنندگان و نرم‌افزارهای ارائه شده از سوی آنها است. بنابراین به مدیران ارشد و میانی در گمرگ پیشنهاد می‌شود که در خصوص زیرساخت‌های نرم‌افزاری و سخت‌افزاری موارد زیر را مدنظر داشته باشند:

۱- امنیت نرم‌افزار: یکی از مهم‌ترین شاخصه‌های انتخاب یک نرم‌افزار خوب امنیت نرم‌افزار است. نرم‌افزاری را انتخاب کنید که دارای مجوزهای لازم در این زمینه باشد. با رؤیت مجوز معتبر، شما مطمئن خواهید شد که شرکتی متخصص با استانداردهای روز جهانی نرم‌افزار مورد نظر را تست کرده و این منجر به اخذ گواهی امنیت شده است. اگر به گواهینامه ارائه شده مشکوک شدید حتماً آن را استعلام نمایید تا از صحت آن اطمینان حاصل کنید. ضمناً توصیه اکید می‌شود اگر software انتخابی شما تحت شبکه کار می‌کند، حتماً نرم‌افزاری را انتخاب نمایید که از پروتکل SSL برای امنیت

زیرساخت‌های ارتباطی و عدم همکاری سازمان‌های مجوزدهنده با گمرک الکترونیک به عنوان مانع موثر در توسعه گمرک الکترونیک استان آذربایجان غربی می‌باشد. نتایج این تحقیق با نتایج تحقیقات کمالی (۱۳۹۰)، صنایعی و همکاران (۱۳۹۱)، علی‌پور و همکاران (۱۳۹۳) همسو است.

فرضیه چهارم: عدم اجرای مدیریت ریسک با گمرک الکترونیک مانع توسعه گمرک الکترونیک می‌شود.

ضریب مسیر اثر عدم اجرای مدیریت ریسک با گمرک الکترونیک معادل $0/72$ تخمین زده شده است. مقدار t برای این پارامتر (طبق قاعده خطای پنج درصد در رد فرض صفر برای مقادیر بالای $1/96$ در هر پارامتر مدل)، بالای $1/96$ محاسبه شده است که برابر $17/26$ می‌باشد. لذا می‌توان بیان نمود که فرض صفر با « 95 درصد اطمینان» رد می‌شود و با توجه به معنی‌داری و مثبت بودن این ضریب می‌توان بیان نمود که عدم اجرای مدیریت ریسک با گمرک الکترونیک به عنوان مانع موثر در توسعه گمرک الکترونیک استان آذربایجان غربی می‌باشد. نتایج این تحقیق با نتایج تحقیقات علی‌پور و همکاران (۱۳۹۳)، راس و همکاران (۲۰۰۹)، گرنکوویست و همکاران (۲۰۱۲)، یورسیولی و همکاران (۲۰۱۳) همسو است.

فرضیه پنجم: آیا عدم عضویت ایران در سازمان‌های جهانی تجارت مانع توسعه گمرک الکترونیک می‌شود.

ضریب مسیر اثر عدم عضویت ایران در سازمان‌های جهانی تجارت معادل $0/37$ تخمین زده شده است. مقدار t برای این پارامتر (طبق قاعده خطای پنج درصد در رد فرض صفر برای مقادیر بالای $1/96$ در هر پارامتر مدل)، بالای $1/96$ محاسبه شده است که برابر $5/80$ می‌باشد. لذا می‌توان بیان نمود که فرض صفر با « 95 درصد اطمینان» رد می‌شود و با توجه به معنی‌داری و مثبت بودن این ضریب می‌توان بیان نمود که عدم عضویت ایران در سازمان‌های جهانی تجارت به عنوان مانع موثر در توسعه گمرک الکترونیک استان آذربایجان غربی

در تدوین این بندها می‌تواند بسیار راهگشا باشد. بهره‌گیری از حقوق‌دانان آگاه و متخصص بسیاری که در کشور وجود دارند، امری شایسته و بایسته است. در کنار استفاده وافی از متون اسلامی مرتبط، مدنظر قرار دادن تجارب کشورهای دیگر نیز بسیار مفید و راهگشا خواهد بود.

۲- ضمانت اجرایی انجام فعالیت: موضوع دیگر که کمتر مورد توجه قرار گرفته، ضمانت‌های اجرایی مناسبی است که در ضمن اصولی که برای هر سازمان تهیه می‌شود، باید مطرح شود تا سازمان مورد اشاره به اجرای مناسب آن بپردازد. فقدان ضمانت اجرایی برای مواد قانونی، ارزش ماده قانونی را تا حد توصیه‌های اخلاقی تنزل می‌دهد.

۳- دولت الکترونیک: مورد دیگری که از امور پایه‌ای به حساب خواهد آمد، موضوع استقرار دولت الکترونیک است. با اینکه اقدامات قابل توجهی از جمله پیشخوان خدمات دولت در این زمینه صورت گرفته است، لیکن لازم است برای تسریع و تکمیل استقرار کامل دولت الکترونیک گام‌های نهایی برداشته شود. یکی از عوامل کاهش سرعت فرآیند تجارت و افزایش وقفه برای زمان ترخیص کالا در امر واردات و صادرات در ایران، بوروکراسی بیش از اندازه در سیستم گمرک کشور بوده است. سازمان و نهادهای متعددی در امر ترخیص کالا نقش دارند و تا زمانی که این سازمان‌ها مجوز لازم را صادر نکنند گمرک نمی‌تواند کالا را ترخیص نماید. همین امر در پاره‌ای مواقع نخستین مانع در برابر کوتاه کردن زمان ترخیص کالا خواهد بود. گرچه نمی‌توان از لزوم بسیاری از مجوزها برای صادرات و واردات چشم‌پوشی کرد. اما آنچه که واردکنندگان و صادرکنندگان را در مبادی گمرکی دچار مشکل می‌سازد، ناهماهنگی و طولانی شدن زمان صدور این گونه مجوزها است. با توجه به کارهای بسیاری که در این زمینه انجام پذیرفته است ولی همچنان نیاز به داشتن سامانه‌ای با حداقل ریسک به منظور پوشش بی نقص و یا کم نقص عملیات

شبکه پشتیبانی نماید. ضمناً، سطوح دسترسی را نیز بررسی نمایید. سطوح دسترسی باید در سطح اطلاعات، فرم‌ها، دکمه‌ها دسترسی جزءبه‌جزء وجود داشته باشد.

۲- یکپارچگی تمامی زیرسیستم‌های ER : امروزه نرم‌افزارهای جزیره منسوخ شده‌اند و سیستم‌های ERP جای آنها را گرفته‌اند. شما باید به دنبال یک محصول یکپارچه باشید. برای این موضوع دقیقاً مشخص کنید چه واحدهایی از طریق نرم‌افزار باید با هم مرتبط باشند و آن را برای طراح و کارشناس نرم‌افزار توضیح دهید تا بتوانید بهترین استفاده را از ظرفیت نرم‌افزار ببرید. یکپارچه بودن نرم‌افزار از بسیاری از دوباره‌کاری‌ها جلوگیری می‌کند و کلیه اطلاعات شما در یک پایگاه داده ذخیره می‌گردد؛ بنابراین فقط یک سرور می‌تواند کلیه نیازهای شما را پاسخگو باشد.

۳- تحت وب بودن (Full Web-base) : امروزه کاربران تمایل دارند بدون نیاز به نصب، از نرم‌افزار کاربردی استفاده نمایند. این نیاز می‌تواند با قابلیت تحت وب بودن امکان‌پذیر شود. علاوه بر مورد ذکر شده تحت وب بودن این امکان را فراهم می‌کند که از هر مکانی بتوان (دورکاری) از نرم‌افزار استفاده نمود و این امر خدمت‌دهی را به‌شدت افزایش می‌دهد. در حال حاضر بسیاری از شرکت‌ها و سازمان‌های ایرانی با داشتن وب سایت‌های مدرن متأسفانه به دلیل عدم داشتن دانش کافی و همچنین کارمند یا کاربر دانشور و از همه مهم‌تر عدم آشنایی خود مدیران اغلب سازمان‌ها این وب‌سایت‌ها بعضاً قابلیت یک بروشور الکترونیکی و یا شناسنامه الکترونیکی شرکت را داشته و نهایتاً در اختیار واحدهای روابط عمومی می‌باشند. گمرکات استان آذربایجان غربی نیز از این امر مستثنا نیست. بنابراین پیشنهاد می‌شود که در گمرکات استان آذربایجان غربی:

۱- از متخصصان و کارکنان مجرب استفاده شود: استفاده از افراد متخصص و مجرب، بدون در نظر گرفتن سلیقه سیاسی

گمرکی به چشم می‌خورد. بنابراین برای رفع چالش‌ها و خطرات فوق، در سازمانی مانند گمرک این سیاست در راستای تسهیل و توسعه تجارت با اجرای پنجره واحد تجاری در گمرک در قالب محورهای زیر اجرا خواهد شد.

ریسک چیزی است که اتفاق می‌افتد و موجب می‌شود خروجی غیرقابل پیش‌بینی و غیرمنتظره بوجود آید. با در نظر داشتن این نکته که این خروجی ممکن است تاثیر مثبت یا منفی داشته باشد. تاثیر مثبت یک فرصت و تاثیر منفی یک تهدید می‌باشد. همان طور که یک احتمال از وقوع ریسک وجود دارد، وقوع دقیق آن ناشناخته است اما در محدوده‌ی پروژه قرار می‌گیرد. به همین دلیل وجود مدیریت ریسک‌ها در یک محیط چابک وجود ممکن است به نظر مناسب نباشد هنوز توافق عامه از اینکه مدیریت ریسک در متد چابک مورد نیاز است صورت نگرفته است. این باعث شده است که اکثراً بر این باور باشند که مدیریت ریسک در یک مدل تکراری بی ربط می‌باشد. بعضی‌ها از این نگرش پیروی می‌کنند که ریسک‌ها تا زمانی که ظاهر نشده‌اند را در نظر نگیرند و در صورت پدیدار شدن در پیشرفت اسپرینت طبیعی آنها مدیریت خواهند شد. تکنیک‌های مدیریت پروژه سنتی باید وقوع ریسک را برای مدیریت و کنترل ریسک‌ها در نظر بگیرند. این ضروری است که ریسک‌های ثبت شده در دسترس تیم باشد به گونه‌ای که با مشارکت اعضا قابل کنترل و مدیریت باشد. در هر ملاقات اسپرینت، ریسک‌های ثبت شده باید با اطلاعاتی که در طول هر اسپرینت به دست می‌آید مرور و به روز گردد. این روش مدیریت ریسک یک بخش جدایی‌ناپذیر از پروژه چابک می‌شود.

بنابراین پیشنهادات کاربردی زیر ارائه می‌گردد:

- ۱- طراحی سامانه جامع امور گمرکی
- ۲- مدیریت ریسک هوشمند در فرآیندهای گمرکی

افزایش فعالیت‌های برون‌مرزی و فعالیت‌های بین‌المللی حاکی از ظهور و گسترش روابط جهانی است. این روابط به عنوان یکی از شرایط تعیین‌کننده جامعه معاصر در سراسر دنیا در حال گسترش است. جهانی شدن در عین حال هم علت است و هم معلول، به عنوان مثال بخش اقتصادی جهانی شدن که هم تأثیر می‌گذارد و هم تأثیر می‌پذیرد. یک بحث اصلی آن در بخش تجارت جهانی و افزایش حجم مبادلات تجاری است. طی پنجاه سال اخیر حجم مبادلات تجارت ۱۲ برابر و صادرات کالاهای صنعتی ۲۳ برابر شده است. زمان عملیات تجاری به سرعت رو به کاهش است و تجارت بدون کاغذ و الکترونیکی با سرعت بسیار زیادی رو به گسترش می‌باشد. اکنون از طریق بستر اینترنتی یا تبادل الکترونیکی داده‌ها (EDI) که روی شبکه‌های خصوصی بنا شده کالا سفارش داده می‌شود، از طریق کارت اعتباری مبلغ آن پرداخت می‌شود و توسط شرکت‌های پست سریع، کالا در یک زمان کوتاه به مقصد آن ارسال می‌گردد. رقابت در سطح جهانی افزایش یافته، دیگر در دنیا انحصار معنی نمی‌دهد و حق انتخاب خریدار گسترش پیدا کرده است. در بخش گمرک، اخیراً در اجلاس سازمان جهانی گمرک، برای افزایش امنیت از یک طرف و کاهش موانع از جانب دیگر، کشورهای پیشرفته مطرح کردند که کنترل‌ها را صرفاً به هنگام ورود اعمال نکرده بلکه آنها را کاهش می‌دهند و در عوض کشورهایی که قصد صدور کالا به این کشورها را دارند مسئولیت کنترلی بیشتری در مبدأ پیدا می‌کنند؛ یعنی برای نزدیک کردن دو هدف متضاد کنترل و سرعت، بررسی‌ها به گمرک ورودی محدود نشده و گمرکات صدور نیز مسئولیت جدیدی پیدا می‌کنند. برای حضور و وارد شدن در بازار باید مقررات هماهنگی بین کشورها برقرار گردد. به همین منظور قطعنامه‌ای حاوی چندین کنوانسیون با نام «امنیت و تسهیل در زنجیره عرضه کالا و در تجارت جهانی» به تصویب رسیده است. همچنین، طی نیم قرن گذشته

براساس تعریف WTO تجارت الکترونیکی عبارت است از هر شکل تجارت که دو طرف به جای تماس فیزیکی از تجهیزات الکترونیکی استفاده نمایند. تجارت الکترونیکی شامل تجهیزات، استانداردها، قوانین، شبکه‌ها، پروتکل‌ها و برنامه‌های کاربردی می‌گردد.

تأسیس مناطق آزاد تجاری گوناگون در سطح منطقه‌ای، اتحادیه‌های اقتصادی و گمرکی، انگیزه‌های مهمی برای بازاریابی و تولید برون‌مرزی بوده‌اند. در مناطق آزاد و همچنین در اتحادیه‌های گمرکی، تجارت کشورهای عضو با تعرفه صفر انجام می‌شود. این مناطق در اکثر نقاط دنیا در حال شکل‌گیری هستند بویژه در اروپا، مناطق آزاد تجاری و اتحادیه‌های گمرکی (که در حالت اخیر یک تعرفه خارجی مشترک وجود دارد و تعرفه‌های داخلی لغو شده است) تا حد زیادی تولید برون‌مرزی و بطور کلی سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی را تقویت کرده‌اند. برآورده شده است که در چهارچوب معاهدات و پیمان‌های منطقه‌ای، تجارت رو به افزایش می‌باشد. از این نظر تا سال ۲۰۰۵ تحولات مهمی در سطح دنیا به وقوع خواهد پیوست؛ یعنی تشکیل اتحادیه اروپا که یک زمانی آرزوی دست نیافتنی به نظر می‌رسید اکنون به پول واحد هم دست پیدا کرده است تعداد اعضاء فعلی آن ۱۵ کشور بوده و تا سال آینده ۱۰ کشور دیگر به آن می‌پیوندند و جمعاً تعداد اعضاء اتحادیه اروپا به ۲۵ کشور خواهد رسید. همین‌طور نفتا و مرکورسور در آمریکای شمالی و آمریکای لاتین یکی می‌شوند. اتحادیه آفریقا هم همین‌طور است آن هم در حال بزرگ شدن است؛ یعنی حجم مبادلات تجاری داخل هر منطقه و اتحادیه به دلیل صرفه‌جویی در مقیاس رو به گسترش می‌باشد. دیگر هر کشوری بطور مستقل نمی‌تواند تصمیم بگیرد یکسری مقررات خاص خود را اعمال نماید برای اینکه سازمان‌های بین‌المللی متعددی در این زمینه نقش دارند و به منظور یکسان‌سازی و وحدت رویه، مقررات وضع می‌کنند و کشورهای عضو این سازمان‌ها و کنوانسیون‌ها ملزم به اجرای مقررات واحد آنها می‌باشند. هر کشوری باید برای مبادلات و ارتباطات بین‌المللی خود زبان مشترک و استاندارد مشترک با بقیه داشته باشد تدوین و طراحی زبان مشترک در دنیا توسط سازمان‌های بین‌المللی انجام می‌شود تا کشورها بتوانند از آن استفاده کنند.

منابع

- ۱- الهی، طاهر و حسن‌زاده، فرزاد. (۱۳۸۶)، "بررسی موانع عضویت در تجارت جهانی و تاثیر آن بر صادرات"، فصلنامه اقتصاد و دانش، شماره ۳، چاپ دوم.
- ۲- دانشمندی، علی. (۱۳۹۵)، "تجارت جهانی و دولت الکترونیک"، فصلنامه علمی پژوهشی مدیریت منابع، سال دوم، شماره اول.
- ۳- صادقی، مهدی. (۱۳۸۰)، "تجارت جهانی الکترونیک و فن‌آوری اطلاعات"، مشهد، سخن‌گستر.
- ۴- علی‌پور، رضا؛ توکلی، نادر و سلیمی، عباس. (۱۳۹۴)، "موانع به کارگیری سیستم الکترونیک در معاملات دولتی"، فصلنامه رهیافتی به سوی اقتصاد، شماره ۱۲.
- ۵- کمالی، مجتبی. (۱۳۹۰)، "بررسی نقش دولت الکترونیک بر کاهش فساد اداری در گمرک هرمزگان"، مدیریت سازمان گمرک‌ها، پژوهشنامه اقتصاد.
- ۶- زارع، محمود. (۱۳۹۰)، "مدلی برای اندازه‌گیری آمادگی الکترونیکی گمرک ایران. (گمرک بوشهر)"، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بوشهر، بوشهر، چاپ سوم.
- ۷- صناعی، علی؛ محمودی، جعفر و مددپور، سرور. (۱۳۹۱)، "بررسی میزان تحقق اهداف پیاده‌سازی گمرک الکترونیک در گمرکات اصفهان (از دیدگاه کارکنان، صادرکنندگان و واردکنندگان)"، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه اصفهان.
- ۸- قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰.
- ۹- قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۵۰.
- ۱۰- نباتی شغل، رسول و ایمانی، مهدی. (۱۳۹۳)، "اصول و روش‌های فناوری اطلاعات در گمرک"، ویژه‌نامه همایش بین‌المللی گمرک و فناوری اطلاعات.
- ۱۱- یورسیولی و همکاران. (۲۰۱۳)، "محرک‌ها و موانع موثر بر استفاده از گمرک الکترونیک، یک بررسی جهانی از گمرک با استفاده از تکنیک تحلیل چندمتغیره"، همایش تجارت الکترونیکی، انتشارات دفتر پژوهش‌های فرهنگی، تهران.
- 12- Granqvist., M, Hints., J . Mannisto., T, (2012), "e-Custom Study: Private Sector Views on Potential Benefites of Further Electronic Customs Developments in Switzerland", Available from www.ssrn.com
- 13- Raus, M. Flügge, B. Boutellier, R: Electronic customs innovation: An improvement of governmental infrastructures, Government Information Quarterly 26, pp. 246-256 (2009)

Evaluation and ranking of barriers and bottlenecks in the development of electronic customs (Case study: Customs of the province Western Azerbaijan)

Amir Fazli *

*** Master of Management Executive, Department of Management, Khoy Unit, Islamic Azad University, Khoy, Iran.**

Abstract

The main objective of this research is to assess the potential of electronic telecommunication (the study of the Customs Agency of the West Azarbaijan). The research method used in this research is descriptive-correlational method and a questionnaire whose validity and reliability were approved were used to collect data. Also, the method used to collect library and field information. To test the hypotheses, covariance matrix analysis and multi-index multi-indicator model have also been used and Lisrel statistical software has been used for data analysis. The Kolmogorov-Smirnov test confirms the normalization of data and confirms the factor analysis technique and the necessary statistical tests of the effect of all the hypotheses. In other words, the results of this study indicate that the lack of hardware and software infrastructure and Internet, lack of familiarity and training of employees and clients to use electronic devices, lack of preparation of communication infrastructure and non-cooperation of licensing organizations with electronic devices, non-membership of Iran in global trade organizations and failure to implement risk management with electronic barriers. Development of electronic customs.

Key words: customs, electronic customs, development barriers